

Školitelský posudek na diplomovou práci:

Vybrané faktory ovlivňující reprodukční úspěch samců hýla rudého

Mimopárové paternity (EPP) jsou rozšířenou strategií sociálně monogamních samců a samic. Převládající názor behaviorálních ekologů a ekoložek, mírně ovlivněný gender hnutím 70-80 tých let považuje mimopárové paternity za zásadě samičí záležitost. Ve studiích zabývajících se problematikou EPP se setkáváme s různými korelátory reprodukční a fertilizační úspěšností samců, především se zřetelem k samčí ornamentaci a samičí volbě. Nicméně fertilizační úspěch jednotlivých samců může být ovlivněn jak samičím výběrem, tak i kompetiční schopností daného jedince. V případě EPP je možno si lehce představit situaci, kdy samice vcelku nevybíravě zahýbá každému partnerovi s jakýmkoliv sousedem, ale kompetici spermií vyhrají spermie nejlepšího samce, jehož ornament je náležitě vyvinut. Interpretace se poté posouvá z přímé preference samice pro určitého samce do hlavní role kompetice spermií uvnitř reprodukčního traktu samice a kryptického výběru spermií samicí. Obdobně bychom mohli argumentovat v případě mate guardingu, samčí strategie obrany paternity u sociálně monogamních organizmů. Jaký je tedy vztah ornamentace a kompetiční schopnost samce? Díky recentně znovuobjevené metodě odběru spermií volně žijících pěvců bylo možno otázky související s proximálními mechanismy zaručujícími vyšší fertilizační úspěch některých samců ověřit u hýla rudého, druhu kde červení samci monopolizují fertilizace.

A nyní stručně k vlastní diplomové práci. Ta zásadě obsahuje dvě poměrně volně sdružená témata, jež spojuje výše uvedená snaha o pochopení vztahu ornament-fertilizační úspěch samců. K mé malé radosti se v zásadě neprokázal vztah mezi charakteristikami spermií samců a jejich ornamentací. Intensita mate guardingu také jen vágně souvisí s ornamentací. Zdá se, že na přímém behaviorálním samičím výběru EP partnera u hýla rudého může něco být. V práci je prezentován, pokud je mi známo, zatím druhý mě známý, a dosud zdaleka největší dataset umožňující testování vztahu spermie-ornament v rámci jakéhokoliv ptačího druhu, což dává dobré předpoklady k publikování i negativních výsledků.

Diplomová práce se potýkala s určitými problémy, které znemožnily shromáždění dat týkajících se přímo vztahu spermie či mate gueardingu a fertilizačního úspěchu samce (ač na ten hlavně odkazuje název práce), z nich bych jmenoval především opakované povodně na lokalitě v době vrcholících terénních prací. Také intenzita Hančiny práce v terénu nebyla zpočátku z mého pohledu optimální, situace se ale naštěstí rapidně zlepšila. Metodické aspekty práce obnášely mimo jiné přípravu vzorků a měření spermií, čehož se Hanka shostila na výbornou. V průběhu zpracování dat prokázala Hanka dostatek samostatnosti a tvůrčího uvažování. Styl psaní je srozumitelný, školiteli po této stránce nezbylo mnoho práce. Obával jsem se, že se na finální podobě práce podepíše má nepřítomnost v měsíci srpnu, kdy komunikace probíhala výlučně elektronicky, mé noční můry se ale nevyplnily.

Z prací jsem spokojen, za důležitý považuji fakt, že při jejím vzniku studentka prokázala mimo jiné nezbytný díl schopnosti oponovat školiteli a prosazovat vlastní názor. Další posouzení práce ponechávám na oponentovi. Práci doporučuji k obhajobě.

V Oslo, 17.9.2009

Tomáš Albrecht